

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2ObdoV/10/2016
Identifikačné číslo spisu:	1099899672
Dátum vydania rozhodnutia:	29.11.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Pepelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1099899672.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Viery Pepelovej a členiek JUDr. Aleny Prieцelovej, JUDr. Gabriely Mederovej, JUDr. Eleny Krajčovičovej a JUDr. Jany Hullovej, v právnej veci žalobcu SLOVINVEST, a. s., Račianska 3, 831 02 Bratislava, IČO: 35 733 241, zást. JUDr. Janka Hazlingerová, advokátka so sídlom v Bratislave, Čapkova 8, 811 04 Bratislava, proti žalovanému Exportno-importná banka Slovenskej republiky, skrátene EXIMBANKA SR, Grösslingova 1, 813 50 Bratislava, zást. Advokátska kancelária Ivan Švec, s. r. o., Nám. Martina Benku 15, 811 07 Bratislava, IČO: 36 864 196, o zaplatenie 1 813 217,32 Eur (54 625 000,-- Sk) s príslušenstvom, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25. marca 2014 sp. zn. 3Obo/32/2013, 3Obo/33/2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu z a m i e t a .
Žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 31. 01. 2013 č. k. 58Cb/58/1999-966 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 1 813 217,82 Eur so 17,6% úrokom z omeškania p. a. od 15. 09. 1999 do zaplatenia a uznesením zo dňa 11. 02. 2013 č. k. 58Cb/58/1999-970 priznal žalobcovi trovy konania vo výške 82 174,60 Eur.

2. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že žalobca si uplatnil právo na zaplatenie sumy 54 625 000,-- Sk s príslušenstvom titulom nároku zo Zmluvy o podnájme nebytových priestorov zo dňa 28. 11. 1977 v znení dodatkov 1, 2, 3. Na základe uvedenej zmluvy bol podnájom dohodnutý na dobu určitú 10 rokov. Súd mal za preukázané, že zmluva o nájme budovy na Dobrovičovej ulici č. 9 v Bratislave mohla byť uzavretá až po 25. 11. 1997 vzhľadom na zápis žalobcu v obchodnom registri a bola uzavretá platne. Tvrdenie žalovaného, že nebol udelený súhlas k nájmu, vyhodnotil súd ako nedôvodné, pretože priestory boli prenajaté na administratívne účely a súhlas na prenájom nebol podľa § 3 ods. 2 zákona č. 116/1990 Zb. potrebný, keďže sa jednalo o nebytové priestory. Námietku, týkajúcu sa nejasnosti dohody o nájomnom a jeho platenia, súd vyhodnotil ako nedôvodnú, keďže výška nájomného, jeho platby, sú presne špecifikované v čl. III bod 2, 5, 6, v dodatku č. 2 bod 1 a v dodatku

č. 3 zmluvy, z ktorých vyplýva povinnosť žalovaného zaplatiť nájom vo výške 55 575 000,-- Sk, čo predstavuje 25% dohodnutého nájmu, a to od 05. 08. 1998. Námietku žalovaného o neurčitosti splatnosti nájmu vyhodnotil súd ako neopodstatnenú. S tvrdením žalovaného o neplatnosti čl. VIII bod 2 zmluvy z dôvodu, že sa prieči dobrým mravom, sa súd nestotožnil, pretože dohodnutá zmluvná pokuta neposkytovala a ani neposkytuje nájomcovi neprimeranú a neodôvodnenú výhodu.

3. Súd mal za to, že žalobca neúčtoval a nevymáhal od žalovaného zaplataenie zmluvnej pokuty podľa čl. VIII bod 2 veta prvá, ale podľa čl. VIII bod 2 veta druhá, podľa ktorej je nájomca povinný zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške podľa čl. VIII ods. 2, aj v prípade, ak poruší svoje povinnosti podľa nájomnej zmluvy, v dôsledku čoho bude prenajímateľ nútený jednostranne ukončiť nájomnú zmluvu. V konkrétnom prípade bol nájomca v omeškaní s platením nájmu za II. štvrtrok 1999 po dobu viac než mesiac, preto žalobca využil svoje právo podľa čl. IX ods. 2 od zmluvy odstúpiť, a to písomnou výpoveďou z 29. 04. 1999 a následne vyúčtoval zmluvnú pokutu podľa čl. VIII bod 2 veta druhá. Žalobca v priebehu konania trval na tom, že nárok vymáha v znení podanej žaloby a nie podľa podania zo dňa 06. 10. 2003. Súd preto rozhodol, že nárok žalobcu je oprávnený v zmysle žaloby z 20. 12. 1999.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd na odvolanie žalovaného rozsudkom zo dňa 25. 03. 2014 sp. zn. 3Obo/32/2014, 3Obo/33/2014 rozhodol tak, že zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobu zamietol. Uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy prvostupňového konania vo výške 150 113,57 Eur na účet jeho právneho zástupcu a súčasne uložil žalobcovi povinnosť nahradiť žalovanému trovy odvolacieho konania súdny poplatok 19 916,35 Eur na účet žalovaného v Štátnej pokladnici, ako aj trovy právneho zastúpenia vo výške 10 334,40 Eur na účet právneho zástupcu.

5. V odôvodnení rozsudku uviedol, že Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd na dovolanie generálneho prokurátora rozhodnutím z 31. 07. 2008 sp. zn. 1MObdV/19/2007 rozhodnutie prvostupňového súdu, ktorým bolo žalobe vyhovie, ako aj rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdené, zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Dovolací súd vyslovil právny názor, že v podaní žalobcu zo dňa 06. 10. 2003 nedošlo k doplneniu skutočností, ktorými bola odôvodnená podaná žaloba, doručená súdu 27. 12. 1999, ale v tomto podaní žalobca uviedol úplne iné skutkové okolnosti, z ktorých odvodil už uplatnený nárok, pričom ide o rovnaké finančné vyčíslenie. Porovnávajúc znenie skutkového základu uvedeného v žalobe doručenej súdu 27. 12. 1999 a skutkového základu, uvedeného v podaní z 06. 10. 2003 jednoznačne možno konštatovať, že sa jedná o úplne iný skutkový dej, z ktorého sa nárok odvodzuje. Za zmenu žaloby je potrebné považovať aj procesný úkon, ktorým žalobca, hoci požaduje rovnaké plnenie, avšak na základe iných právnych skutočností než tých, ktoré uviedol v žalobe. Dovolací súd vyslovil, že bolo povinnosťou súdu sa s takouto zmenou vysporiadať podľa ustanovenia § 95 ods. 2 O. s. p.

6. V novom konaní súd prvej inštancie uznesením na pojednávaní dňa 24. 02. 2009 pripustil zmenu žaloby v zmysle podania zo dňa 06. 10. 2003, proti ktorému podal žalobca odvolanie, ktoré bolo odvolacím súdom odmietnuté ako neprípustné. Žalovaný vzniesol námietku premlčania uplatneného nároku. Na pojednávaní dňa 04. 03. 2010 za prítomnosti zástupcov obidvoch účastníkov konania okrem iného zástupca žalobcu navrhol zmenu žaloby v znení „žalobca požaduje zaplatiť 1 813 051,80 Eur spolu s 18% úrokom p. a. od 01. 04. 1990 do zaplataenia istiny spolu s trovami konania, z titulu odstúpenia žalobcu od predmetných zmlúv“. Uviedol, že zmena je na základe titulu odstúpenia žalovaného, jednostranného odstúpenia žalovaného od zmluvy v zmysle znenia žaloby zo dňa 27. 12. 1999 (správne má byť z 20. 12. 1999, 27. 12. 1999 došla žaloba súdu) s tým, že žalobcovi vznikol nárok na zaplataenie zmluvnej pokuty, keďže odstúpil od nájomnej zmluvy. Navrhol, aby súd pripustil túto zmenu žaloby. Súd zmenu žaloby zo dňa 04. 03. 2010 nepripustil, o prevyšujúcom návrhu zmeny žaloby nerozhodol.

7. V novom konaní odvolací súd vykonal na pojednávaní dokazovanie listinnými dôkazmi, výsluchom zástupcov účastníkov konania a zistil, že súd prvej inštancie sa v napadnutom rozsudku zaoberal predmetom konania na skutkovom základe, ako vyplýva z podanej žaloby zo dňa 20. 12. 1999, teda o

inom nároku, než o nároku na skutkovom základe podľa podania zo dňa 06. 10. 2003, na podklade ktorého súd pripustil zmenu žaloby. Súd teda rozhodoval o návrhu na inom skutkovom podklade, než z akého vychádzal v predošlom rozhodnutí o základe pripustenej zmeny žaloby, ale o zmene nerozhodol. Odvolací súd tento procesný nedostatok odstránil na pojednávaní 25. 03. 2014 tým, že zmenu žaloby pripustil v znení podaného návrhu z 20. 12. 1999 (za prítomnosti zástupcov účastníkov), čím bolo odstránené procesné pochybenie, ktoré však nemá vplyv na napadnuté rozhodnutie, pretože súd prvej inštancie už o takto zmenenom návrhu konal a rozhodol.

8. Žalobca požadoval zaplatenie sumy 54 625 000,- Sk (1 813 217,32 Eur) s 18% úrokom ročne od 01. 04. 1999. Nárok odôvodňoval tým, že na základe zmluvy o podnájme nebytových priestorov a plôch v znení jej dodatkov sa žalobca zaviazal poskytnúť žalovanému nehnuteľnosť pre účely zriadenia administratívnych priestorov v súlade s dohodnutými podmienkami na dobu 10 rokov. Žalovaný podľa názoru žalobcu, v rozpore s článkom IX zmluvy o podnájme a zákonom č. 116/1990 Zb. jednostranne o zmluvy odstúpil výpoveďou z 28. 11. 1997, a to pre uplynutím 10-ročnej doby nájmu.

9. Na základe rozhodnutia súdu prvej inštancie o pripustení zmeny žaloby v znení podania zo dňa 06. 10. 2003 žalovaný vznesol námietku premlčania nároku a na vznesenej námietke premlčania aj zotrval.

10. Odvolací súd mal za preukázané, že žalobca si uplatnil nárok na zmluvnú pokutu podľa čl. VIII bod 2 zmluvy o podnájme z dôvodu výpovede zmluvy pred uplynutím dohodnutej lehoty. Trval na tom, že vyúčtovanie zmluvnej pokuty bolo prílohou listu z 24. 04. 1999. Žalobca v priebehu konania (po rozhodnutí dovolacieho súdu) uviedol, že na podaní zo dňa 06. 10. 2003 netrvá, avšak na pojednávaní pred súdom prvej inštancie dňa 24. 02. 2010 si uplatnil zmenu žaloby, o ktorej súd rozhodol len v časti istiny a úroku (zmenu nepripustil), pokiaľ ide o návrh založený na inom skutkovom podklade (v znení žaloby z 20. 12. 1999), o tomto nerozhodol. Skutočnosť, že žalobca po pripustení zmeny žaloby v znení podania zo 06. 10. 2003 a po rozhodnutí dovolacieho súdu navrhol zmenu žaloby v znení podaného návrhu z 20. 12. 1999, odvolací súd vyhodnotil ako ďalšiu zmenu žaloby vzhľadom na právoplatné uznesenie zo dňa 24. 02. 2009 o zmene žaloby (v znení podania zo dňa 06. 10. 2003), pretože uplatnil svoj nárok na inom skutkovom základe, než ako vyplýva z takto zmenenej žaloby a aj súd prvého stupňa o tomto zmenenom návrhu konal a rozhodol. V tejto súvislosti súd poukázal na obsah ustanovenia § 95 O. s. p.

11. Pokiaľ sa jedná o žalovaným vznesenú námietku premlčania, odvolací súd konštatoval jej dôvodnosť. V nadväznosti na zmeny žaloby v priebehu konania s účinkami, ktoré nastávajú od daného úkonu účastníka, odvolací súd dospel k záveru, že nárok žalobcu sa premlčal. Všeobecná premlčacia lehota je 3 roky a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo uplatniť prvý raz. Prvá objektívna možnosť vykonania tohto práva je daná, keď veriteľ mohol najskôr o plnenie požiadať, t. j. deň, ktorý nasleduje po dni, keď došlo k vzniku práva na uplatnenie. Žalovaný zmluvu vypovedal 27. 12. 1997 a výpovedná lehota 3 mesiace začala plynúť 01. 01. 1998, skončila 31. 03. 1998 a deň 01. 04. 1998 bol prvým dňom po uplynutí výpovednej lehoty, kedy mohol žalobca právo na zaplatenie zmluvnej pokuty uplatniť, v dôsledku čoho lehota uplynula 01. 04. 2001. Žalobca si pôvodnou žalobou právo síce uplatnil včas, ale následné zmeny uplatneného práva spôsobili, že nárok sa premlčal.

12. Odvolací súd k námietke žalobcu vznesenej v konaní, že sa jedná o právny vzťah riadiaci sa Obchodným zákonníkom, ustálil, že nájomné zmluvy všeobecne upravujú ustanovenia § 663 a nasl. Občianskeho zákonníka. Predmetná zmluva je zmluvou podľa zákona č. 116/1990 Zb. vzhľadom na subjekty a predmet nájmu. Zákon č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov v znení neskorších predpisov je vo vzťahu k Občianskemu zákonníku (§ 663 a nasl.) špeciálnym zákonom. Z toho vyplýva, že premlčacia doba z práv a povinností podľa uvedeného zákona je trojročná podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka (zákon nemá osobitnú úpravu o premlčacej dobe).

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedených skutočností napadnutý rozsudok zmenil podľa § 220 O. s. p. tak, že žalobu zamietol. Napadnuté uznesenie o trovách konania podľa § 220 O. s. p. zmenil tak, že úspešnému žalobcovi (správne má byť uvedený žalovaný) priznal trovy konania pred

súdom prvej a druhej inštancie.

14. Proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie s poukazom na existenciu dovolacích dôvodov podľa § 241 ods. 2 písm. a/ v spojitosti s § 237 písm. f/ a § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p.

15. Uviedol, že odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie napriek tomu, že tento súd rozhodol na základe riadne vykonaného dokazovania, postupoval v zmysle ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p., pričom sa riadil právnym názorom Najvyššieho súdu SR (uznesenie 3Obo/91/2011 zo dňa 31. 10. 2012, rozsudok 4Obo/304/2005 zo dňa 07. 11. 2006).

16. Súd prvej inštancie rozhodol o nároku žalobcu, ktorý si uplatnil prvýkrát riadne a včas na základe návrhu zo dňa 20. 12. 1999, nie na základe písomného vyjadrenia v spore zo dňa 06. 10. 2003, ako účelovo tvrdí žalovaný. Z tohto dôvodu súd v odvolaní napadnutom rozsudku výslovne uviedol, že na základe vykonaného dokazovania a v zmysle usmernenia odvolacieho súdu dospel k záveru, že nárok žalobcu je oprávnený v zmysle žaloby zo dňa 20. 12. 1999, doručenej súdu dňa 27. 12. 1999 a vyúčtovania zo dňa 29. 04. 1999 podľa čl. VIII bod 2 zmluvy o podnájme, v dôsledku porušenia zmluvnej povinnosti.

17. Rozhodnutie odvolacieho súdu nemá oporu v dôkazoch, založených v súdnom spise a ani vo výsledkoch vykonaného dokazovania, práve naopak je v rozpore s listinnými dôkazmi, pričom je nejasné, nezrozumiteľné a nesprávne odôvodnené. Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že žalovaný zmluvu vypovedal dňa 27. 11. 1997, výpoveď bola žalobcovi doručená v decembri 1997 a výpovedná lehota začala plynúť 01. 01. 1998, skončila 31. 03. 1998, a preto deň 01. 04. 1998 bol dňom, kedy mal žalobca právo zmluvnú pokutu uplatniť prvý raz a lehota uplynula 01. 04. 2001. S týmto záverom nemožno súhlasiť, pretože žalovaný zmluvu vypovedal na základe výpovede zo dňa 20. 12. 1998. To znamená, že ak by žalovaný zmluvu platne vypovedal, výpovedná lehota začala plynúť 01. 01. 1999 a skončila by 31. 01. 1999 a deň 01. 04. 1999 by bol prvým dňom na uplatnenie práva. Trojročná premlčacia lehota by uplynula 01. 04. 2002 a nie 01. 01. 2001, ako to uviedol odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Podľa názoru žalobcu však premlčacia lehota začala plynúť až po doručení výpovede žalobcu zo dňa 29. 04. 1999 žalovanému, t. j. dňa 01. 05. 1999, pretože až na základe tejto výpovede došlo k zániku nájomnej zmluvy a žalobcovi zároveň vzniklo právo požadovať zaplatenie dohodnutej zmluvnej pokuty, ktorú vyúčtoval dňa 29. 04. 1999. Ak by odvolací súd riadne vyhodnotil všetky listinné dôkazy priložené k žalobe zo dňa 20. 12. 1999, nemohol by dospieť k nesprávnemu záveru ohľadom začiatku a konca plynutia premlčacej doby a ani k záveru, že žalobca síce podal žalobu včas, ale následné zmeny uplatneného práva spôsobili, že nárok sa premlčal.

18. Záver odvolacieho súdu ohľadom zmeny žaloby zo strany žalobcu nie je správny a je v rozpore s dôkazmi priloženými k žalobe zo dňa 20. 12. 1999, ako aj v rozpore s výsledkami dokazovania vykonaného v spore, a to odo dňa podania žaloby, pretože s týmito sa odvolací súd riadne nezaoberal, nevyhodnotil ich ani skutkovo a ani právne, z ktorého dôvodu preto odvolací súd svoje rozhodnutie riadne a zrozumiteľne neodôvodnil a vôbec sa nevysporiadal s tvrdeniami žalobcu, že nikdy svoj návrh zo dňa 20. 12. 1999 nezmenil a rovnako ani listinné dôkazy, ktoré k žalobe priložil a ktorými odôvodňoval uplatnený nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty čo do dôvodu a výšky, a to už pri podaní žaloby zo dňa 20. 12. 1999, ktorou žalobca uplatnil svoje právo ešte pred uplynutím trojročnej premlčacej doby.

19. Odvolací súd sa nezaoberal právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, uvedeným v rozsudku sp. zn. 4Obo/304/2005 zo dňa 07. 11. 2006, ktorým súd potvrdil, že nárok žalobcu na zaplatenie zmluvnej pokuty, ktorú vyúčtoval dňa 19. 04. 1999 a uplatnil žalobou zo dňa 20. 12. 1999, je oprávnený a zároveň odmietol všetky námietky žalovaného ohľadom zmeny návrhu vzhľadom na podanie žalobcu zo dňa 06. 10. 2003, ako aj premlčanie nároku.

20. Žalovaný podal podnet na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky, čomu bolo vyhovené a

následne dovolací súd rozhodnutím zo dňa 31. 07. 2008 sp. zn. 1MOBdoV/19/2007 zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 58Cb/58/99, ako aj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/304/2005 a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

21. Podľa názoru dovolacieho súdu malo byť vyjadrenie žalobcu zo dňa 06. 10. 2003 posudzované podľa § 95 O. s. p., pričom v závere odôvodnenia dovolací súd konštatoval, že ak by sa súd zmenou návrhu zaoberal a zmenu žaloby by pripustil, následne by musel zaujať aj názor vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania, prihliadajúc na takto uplatnený nárok. Dovolací súd nikdy jednoznačne vo svojom rozhodnutí neuviedol, že vyjadrenie žalobcu zo dňa 06. 10. 2003 má byť posudzované ako zmena návrhu a už vôbec nie, že nárok žalobcu je premlčaný. Žalobca opakovane vo svojich vyjadreniach uvádzal, že netrvá na svojom vyjadrení zo dňa 06. 10. 2003, pretože pre posúdenie nároku žalobcu nie je relevantné, keďže všetky skutočnosti boli uvedené v žalobe zo dňa 20. 12. 1999.

22. Napriek týmto skutočnostiam Krajský súd v Bratislave na pojednávaní dňa 24. 02. 2009 vyhlásil uznesenie, ktorým pripustil v spore vedenom pod sp. zn. 58Cb/58/99 zmenu návrhu v zmysle podania žalobcu zo dňa 06. 10. 2003. Proti tomuto uzneseniu žalobca podal odvolanie, ktoré bolo odvolacím súdom odmietnuté. Dovolací súd namiesto odstránenia vytýkaných nedostatkov ohľadom pripustenia zmeny návrhu nedostatok a nesprávny postup súdu zhoršil tým, že dňa 25. 03. 2014 bez návrhu žalobcu pripustil ďalšiu zmenu návrhu, a to v zmysle žaloby zo dňa 20. 12. 1999.

23. Žalobca má za to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné. Dôvody napadnutého rozhodnutia nevysvetľujú, prečo odvolací súd žalobu zamietol. Odvolací súd nevysvetlil a ani riadne neodôvodnil, na základe akých skutkových a právnych skutočností dospel k záveru, že nárok žalobcu je premlčaný. Odvolací súd nevydal napadnuté rozhodnutie na základe podrobne vykonaného dokazovania, pretože pred vydaním napadnutého rozhodnutia už boli vykonané všetky dôkazy. Rozhodol iba o zmene návrhu, a to v rozpore s ustanovením § 95 ods. 1 O. s. p., v dôsledku čoho následne dospel k nesprávnemu právnemu záveru, že vymáhaný nárok sa premlčal, a to napriek tomu, že žalobca žalobou zo dňa 20. 12. 1999 uplatnil nárok včas, ale následné zmeny uplatneného práva spôsobili, že nárok sa premlčal.

24. Odvolací súd nepostupoval v zmysle ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p., vydal rozhodnutie na základe nesprávne zisteného skutkového stavu a následne jeho nesprávneho právneho posúdenia. Z týchto dôvodov preto nebol schopný jasne a zrozumiteľne napadnuté rozhodnutie odôvodniť, čím došlo k nepreskúmateľnosti rozhodnutia pre nedostatok dôvodov a základné právo žalobcu na súdnu ochranu nebolo naplnené reálnym obsahom. Žalobcovi bolo preto odňaté právo na spravodlivý proces, ktoré mu okrem ustanovení Občianskeho súdneho poriadku zaručuje aj Ústava Slovenskej republiky.

25. Žalobca ďalej v dovolaní opätovne poukazuje na nesprávne posúdenie skutočností, súvisiacich s jeho podaním zo dňa 06. 10. 2003. Zdôrazňuje, že v konaní trval na žalobe zo dňa 20. 12. 1999, v dôsledku čoho neboli splnené podmienky pre zmenu žaloby. Procesný úkon súdu zo dňa 24. 02. 2009 a 25. 03. 2014 preto nemôže byť v neprospech žalobcu, dispozičné oprávnenie ktorého vyplýva z ustanovenia § 95 ods. 1 O. s. p. Zmena právoplatných rozhodnutí, ku ktorej v priebehu konania došlo, je aj v rozpore s princípom právnej istoty, vyjadreným v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj článku 6 ods. 1 Dohovoru.

26. Navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zo dňa 25. 03. 2014 sp. zn. 3Obo/32/2013 zrušil a vec vrátil príslušnému súdu na nové konanie.

27. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za vecne správne a riadne odôvodnené. Vychádza z podrobne zisteného skutkového stavu a opiera sa o relevantné rozhodnutia súdov prejednávajúcich predmetnú vec. Za vecne správne možno považovať rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 27. 07. 2011, ktorým bola žaloba zamietnutá, pretože vychádzalo z riadne zisteného skutkového stavu v nadväznosti na rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 1MOBdoV/19/2007 zo dňa 31. 07. 2008. Pokiaľ žalobca poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu v

Bratislave zo dňa 31. 01. 2013 je potrebné uviesť, že toto rozhodnutie bolo v príkrom rozpore s jeho skorším rozhodnutím zo dňa 27. 07. 2011, aj keď medzi vydaním oboch rozhodnutí nedošlo k žiadnej zmene skutkového a právneho stavu, ktorá by odôvodňovala možnosť rozhodnúť rozdielnym spôsobom. Aj keď podľa názoru žalovaného neboli splnené dôvody pre zrušenie rozhodnutia zo dňa 27. 07. 2011 odvolacím súdom, súd prvej inštancie vydal následne rozhodnutie, ktorým nerešpektoval rozhodnutie odvolacieho súdu a ignoroval rozhodnutie dovolacieho súdu, pričom z rozhodnutia nevyplývalo, ako dospel k úplne opačným záverom, než aké vyvodil vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí zo dňa 27. 07. 2011. Súd prvej inštancie sa v rozhodnutí zo dňa 31. 03. 2013 dopustil aj pochybení hmotnoprávnej povahy, keď v rozpore s rozhodnutím dovolacieho súdu neposúdil nárok žalobcu podľa § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka a rozhodol o priznaní nároku, ktorý v zmysle záväzného rozhodnutia dovolacieho súdu bol prvýkrát zákonným spôsobom uplatnený až v podaní zo dňa 06. 10. 2003, teda v čase, keď už bol premĺčaný, pričom priznal nárok z absolútne neplatnej zmluvy o podnájme nebytových priestorov. K otázke neplatnosti zmluvy poukazuje žalovaný na svoje predchádzajúce vyjadrenia. Dovolanie žalobcu navrhuje zamietnuť.

28. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok ďalej aj C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu (§ 424 C. s. p.) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.) najskôr skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému je tento mimoriadny opravný prostriedok prípustný.

29. Dovolanie žalobcu bolo podané dňa 25. 06. 2014. Dňa 01. 07. 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ktorý upravuje postup súdu pri prejednávaní a rozhodovaní sporov. Civilným sporovým poriadkom bol zrušený zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok.

30. Podľa § 470 od. 1 a 2 C. s. p., ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. V zmysle uvedeného zákonného ustanovenia dovolací súd posudzoval prípustnosť podaného dovolania, ako aj v ňom uvedené dovolacie dôvody podľa zákona účinného v čase podania dovolania (§ 236 a nasl. O. s. p.).

31. Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

32. V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvej inštancie. Dovolanie žalobcu je preto prípustné v zmysle § 238 ods. 1 O. s. p.

33. Žalobca v dovolaní poukazuje na existenciu dovolacích dôvodov, uvedených v ustanovení § 241 ods. 2 písm. a/ v spojitosti s § 237 ods. 1 písm. f/ a § 241 ods. 2 písm. b/, c/ O. s. p.

34. Odňatie možnosti konať pred súdom namieta žalobca v súvislosti s nedostatočným odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu.

35. Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. rozumie taký procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožnila realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

36. Podľa § 157 ods. 2 O. s. p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z akých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonával ďalšie navrhované dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

37. Je nepochybné, že jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami a návrhmi strán, avšak s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie. Je potrebné zdôrazniť, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie (II. ÚS 78/05). Podľa názoru dovolacieho súdu odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia podrobne rozviedol dôvody pre zmenu rozhodnutia, pokiaľ ide o zistený skutkový stav, ako aj právne posúdenie veci, uviedol podstatný obsah odvolania žalovaného, vrátane toho, ako sa k nemu vyjadril žalobca, označil právne predpisy, na základe ktorých vec prerokoval a z ktorých vyvodil svoje závery. Odlišnosť právneho názoru žalobcu na právne posúdenie veci bez ďalšieho nezakladá ním tvrdenú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

38. Podľa dovolateľa napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

39. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. V predmetnej veci žalobca namieta nesprávne právne posúdenie obsahu jeho vyjadrenia zo dňa 06. 10. 2003 v súvislosti so žalovaným uplatnenou námietkou premĺčania.

40. Žalobou zo dňa 20. 12. 1999, doručenou Krajskému súdu v Bratislave dňa 27. 12. 1999, sa žalobca domáhal zaplatenia sumy 54 625 000,-- Sk s 18% úrokom p. a. od 01. 04. 1999 do zaplatenia. V žalobe uviedol, že na základe Zmluvy o podnájme nebytových priestorov a plôch zo dňa 28. 11. 1997 a jej dodatkov č. 1, 2, 3 sa žalovaný zaviazal zaplatiť žalobcovi zmluvnú pokutu dohodnutú v čl. VIII ods. 2 zmluvy v prípade, ak jednostranne odstúpi od zmluvy pred uplynutím dohodnutej doby trvania nájmu 10 rokov, a to vo výške 50% z hodnoty ceny nájmu, ktorú by bol povinný uhradiť odo dňa odstúpenia od zmluvy až do doby uplynutia dohodnutej 10-ročnej lehoty.

41. Sporové strany uzavreli dňa 28. 11. 1997 zmluvu o podnájme nebytových priestorov a plôch podľa § 663 a nasl. Občianskeho zákonníka a zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov, podľa čl. VIII ktorej v prípade, ak nájomca jednostranne odstúpi od nájmovej zmluvy pred uplynutím termínu dohodnutého v čl. III bod 1, je povinný zaplatiť prenajímateľovi dohodnutú zmluvnú pokutu vo výške 50% z hodnoty ceny nájmu, ktorú by bol povinný ešte uhradiť odo dňa odstúpenia od zmluvy až do doby uplynutia dohodnutej desaťročnej lehoty podľa čl. III bod 1 zmluvy. Nájomca je povinný zaplatiť túto zmluvnú pokutu aj v prípade, ak poruší svoje povinnosti uvedené v čl. IX bod 2 zmluvy. V tomto prípade bude zmluvná pokuta vypočítaná odo dňa, keď bol prenajímateľ donútený konaním nájomcu od zmluvy odstúpiť.

42. Z obsahu žaloby zo dňa 20. 12. 1999 jednoznačne vyplýva, že nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty si žalobca uplatnil podľa prvej vety čl. VIII, t. j. pre predčasné odstúpenie žalovaného od zmluvy.

43. V podaní zo dňa 06. 10. 2003 žalobca oznámil súdu prvej inštancie, že v dôsledku porušenia a nesplnenia povinností žalovaného zaplatiť nájomné v dohodnutej výške a lehote, využil svoje právo podľa čl. IX bod 2 a dňa 29. 04. 1999 od zmluvy odstúpil na základe výpovede podľa čl. IX bod 2, pretože žalovaný bol v omeškaní so zaplatením nájomného po dobu viac ako jeden mesiac. Zároveň vyúčtoval žalovanému zmluvnú pokutu podľa čl. VIII bod 2 zmluvy vo výške 54 625 000,-- Sk.

44. Dôvodu, uvedenému v podaní zo dňa 06. 10. 2003, ako porušenie zmluvnej povinnosti žalovaného, zodpovedá aj obsah výpovede žalobcu zo dňa 29. 04. 1999, v ktorej je uvedená skutočnosť, že žalovaný ako nájomca mešká viac ako jeden mesiac so zaplatením nájomného vyúčtovaného účtovným dokladom

č. 020299 zo dňa 15. 02. 1999, splatným dňa 01. 03. 1999. Faktúrou č. 020299 zo dňa 15. 02. 1999 bolo vyúčtované nájomné za II. štvrťrok 1999 v dohodnutej výške 4 789 734,-- Sk. Výpovedná lehota je trojmesačná a začína plynúť dňom 01. 05. 1999.

45. Keďže v podaní zo dňa 06. 10. 2003 požadoval žalobca zaplatenie uplatnenej pohľadávky na základe iných, než v žalobe uvedených skutkových okolností, žalovaný vzniesol námietku premlčania uplatneného nároku s poukazom na zmenu žaloby v zmysle § 95 O. s. p.

46. Súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 18. 07. 2005 po predchádzajúcom zrušení jeho rozhodnutia opätovne žalobe vyhovel a odvolací súd rozsudkom zo dňa 07. 11. 2006 jeho rozhodnutie potvrdil. Pokiaľ ide o podanie žalobcu zo dňa 06. 10. 2003 odvolací súd konštatoval, že nie je možné ho kvalifikovať ako zmenu návrhu, pretože nárok na zmluvnú pokutu mohol vzniknúť v dvoch prípadoch, pričom skutkovým, ale aj právnym základom vzniku nároku bolo ktorékoľvek porušenie v zmluve dohodnutých skutočností zakladajúcich nárokovateľnosť na tento druh postihu. Námietka premlčania preto nie je relevantná.

47. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal generálny prokurátor mimoriadne dovolanie, v ktorom namietal nesprávne právne posúdenie veci vo vzťahu k námietke žalovaného ohľadom zmeny petitu a následne námietke premlčania, vznesenej žalovaným.

48. Rozsudkom zo dňa 31. 07. 2008 sp. zn. I MObdV/19/2007 Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd rozsudok súdu prvej inštancie, ako aj rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Výslovil právny názor, že v danej veci nedošlo podaním žalobcu zo dňa 06. 10. 2003 k doplneniu skutočností, ktorými bola žaloba, došlá súdu 27. 12. 1999 odôvodnená, ale v ňom žalobca uviedol úplne iné skutkové okolnosti, z ktorých odvodil už uplatnený nárok, pričom v oboch prípadoch ide o to isté finančné vyčíslenie. Žalobca bez akýchkoľvek pochybností v žalobe z 27. 12. 1999 zmluvnú pokutu neuplatňoval na tom skutkovom základe, že žalovaný riadne a včas nezaplatil fakturované nájomné. V takto podanej žalobe bola zmluvná pokuta výslovne uplatnená iba na tom skutkovom základe, že žalovaný porušil zmluvu o podnájme tým, že od nej odstúpil pred uplynutím doby trvania nájmu 10 rokov. V texte žaloby nie je žiadna zmienka o tom, že žalovaný nezaplatil riadne a včas nájomné. Uvedené znenie žaloby je určité, zrozumiteľné, majúce všetky náležitosti uvedené v ustanovení § 78 ods. 1 O. s. p. Pri porovnaní znenia skutkového základu, uvedeného v žalobe došlej súdu 27. 12. 1999 a skutkového základu uvedeného v podaní žalobcu zo dňa 06. 10. 2003 jednoznačne možno konštatovať, že ide o úplne rozdielny skutkový dej, z ktorého sa uplatnený nárok odvodzuje. Bolo preto povinnosťou súdu sa s touto zmenou žaloby vypoariadať v zmysle § 95 ods. 2 O. s. p.

49. Po rozhodnutí dovolacieho súdu súd prvej inštancie na pojednávaní dňa 24. 02. 2009 za prítomnosti právnych zástupcov sporových strán pripustil zmenu žaloby v zmysle podania žalovaného zo dňa 06. 10. 2003. Odvolanie žalobcu proti tomuto uzneseniu ako aj jeho ústavná sťažnosť boli odmietnuté.

50. Rozsudkom zo dňa 27. 07. 2011 súd prvej inštancie žalobu zamietol s poukazom na premlčanie uplatneného nároku, ako aj neplatnosť zmluvy, na základe ktorej je pohľadávka uplatnená. Odvolací súd uvedený rozsudok ako nepreskúmateľný zrušil a súd prvého stupňa následne rozsudkom zo dňa 11. 02. 2013 za existencie tých istých skutkových okolností žalobe vyhovel.

51. Podľa § 95 ods. 1 O. s. p. navrhovateľ môže za konania so súhlasom súdu meniť návrh na začatie konania. Zmenený návrh treba ostatným účastníkom doručiť do vlastných rúk, pokiaľ neboli prítomní na pojednávaní, na ktorom došlo k zmene.

52. Zmluva o podnájme nebytových priestorov a plôch uzavretá medzi stranami sporu dňa 28. 11. 1997 v čl. VIII bod 2 upravovala dva prípady, kedy žalobcovi vznikol nárok na zmluvnú pokutu, a to pre prípad jednostranného odstúpenia od zmluvy pred uplynutím dohodnutej doby nájmu a pre prípad porušenia povinností žalovaného, uvedených v čl. IX bod 2 zmluvy. Žalobca v žalobe zo dňa 20. 12. 1999 vymedzil skutkový a právny základ uplatneného nároku tak, že požaduje zaplatenie zmluvnej

pokuty z dôvodu, že žalovaný jednostranne odstúpil od zmluvy pred uplynutím dohodnutej 10-ročnej lehoty, t. j. podľa prvej vety čl. VIII bod 2 zmluvy. V podaní zo dňa 06. 10. 2003 si uplatnil právo na zaplatenie zmluvnej pokuty podľa druhej a tretej vety čl. VIII bod 2 zmluvy z dôvodu, že žalovaný nezaplatil nájomné za II. štvrt'rok 1999. Z uvedeného je zrejmé, že žalobca v podaní zo dňa 06. 10. 2003 uviedol úplne iné skutkové okolnosti, z ktorých vyvodil žalobou uplatnený nárok, aj keď sa jednalo o rovnaké plnenie vyplývajúce z tej istej zmluvy. Takýto procesný úkon žalobcu preto odvolací súd vzhľadom na zmenu rozhodujúcich skutkových okolností dôvodne vyhodnotil ako zmenu návrhu, ktorú súd prvej inštancie pripustil uznesením zo dňa 25. 03. 2014.

53. V dovolaní žalobca tiež namieta, že odvolací súd nesprávne určil začiatok plynutia premĺčacej doby, a to dňom 01. 01. 1998 (uplynutie dňom 01. 04. 2001). Ako vyplýva z obsahu spisu, predmetnú zmluvu vypovedali obidve strany, žalobca podaním zo dňa 29. 04. 1999 a žalovaný podaním zo dňa 30. 12. 1998. Podľa čl. VIII bod 2 zmluvy v prípade odstúpenia prenajímateľa od zmluvy z dôvodu, uvedeného v druhej a tretej vete tohto ustanovenia, bude zmluvná pokuta vypočítaná odo dňa, keď bol prenajímateľ donútený konaním nájomcu od zmluvy odstúpiť. Aj v prípade, ak by premĺčacia lehota začala plynúť, ako to namieta žalobca, až po doručení jeho výpovede, t. j. dňa 01. 05. 1999, vzhľadom na zmenu žaloby zo dňa 06. 10. 2003 by v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka nárok zanikol uplynutým premĺčacej doby. Uvedená nesprávnosť preto nemá vplyv na rozhodnutie o uplatnenom nároku. Odvolací súd tiež nepochybil, keď na pojednávaní dňa 25. marca 2014 v zmysle návrhu žalobcu pripustil zmenu žaloby v znení podania zo dňa 20. 12. 1999, keďže sa jednalo o ďalší návrh na zmenu po pripustení zmeny pôvodnej žaloby na základe uznesenia súdu prvej inštancie zo dňa 22. 04. 2009. K namietanej dôvodnosti podania mimoriadneho dovolania dovolací súd poznamenáva, že táto bola posudzovaná v právoplatnom rozhodnutí dovolacieho súdu zo dňa 31. 07. 2008 sp. zn. 1MObdV/19/2007.

54. Keďže v dovolacom konaní nebola zistená existencia žalobcom namietaných dovolacích dôvodov, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu podľa § 448 C. s. p. zamietol.

55. Vzhľadom na výsledok dovolacieho konania má žalovaný nárok na náhradu jeho trov voči žalobcovi (§ 255 C. s. p.). O výške náhrady trov konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

56. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 5:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.